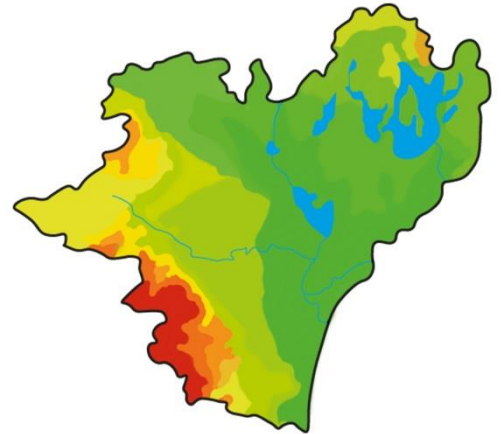

Grundvattenrådet för Kristianstadsslätten

Minnesanteckningar från det digitala mötet den 17 februari 2021

Grundvattenrådet valde Lars Svensson, Kristianstads kommun, till mötesordförande. Eftersom mötet var digitalt genomfördes ingen presentationsrunda.

Emma Anderberg antecknade.

GRUNDVATTENRÅDET FÖR
KRISTIANSTADSSLÄTTEN

Eva Hellstrand, SGU – ATEM-undersökning över nordöstra Kristianstadsslätten och Listerlandet

Eva berättade om de helikopterburna ATEM-undersökningar som SGU genomfört på nordöstra Kristianstadsslätten och Listerlandet. ATEM-undersökningar är lämpliga för sedimentärt berg och mäter resistiviteten som bland annat beror på vattenmättnadsgraden i materialet. SGU genomförde flygningar över Kristianstadsslätten och Listerlandet och har nu påbörjat tolkningen av data. Urbergsytan karteras bra med metoden och även kritbergets överyta verkar kunna karteras någorlunda väl. Tyvärr verkar inte metoden kunna särskilja vattenförande glaukonitsand vilket hade varit mycket användbart. Resultaten är jämförda med en del borrhningar och stämmer ibland men med vissa besvikelser. Det går att beställa all processad resistivitetsdata från SGUs kundtjänst. Data är tillgänglig och SGU uppmantrar oss att hjälpa till med tolkningen.

Fråga: Kristianstads kommun har en grundvattenmodell. Är det en bra idé att byta ut urbergets yta i den modellen mot den urbergsyta som SGU nu karterat? Svar: Ja, det är en bra idé. Urbergets yta syns tydligt i resultatet och det är därför bättre att använda detta som täcker hela det undersökta området än den urbergsyta som i modellen är uppskattad med hjälp av ett fåtal borrhningar.

Verena Danielsson, Länsstyrelsen Skåne – Regional miljöövervakning av grundvatten i Skåne

Verena gav lite generell info om grundvattenförekomsterna i Skåne; 15 har otillfredsställande kemisk status och 153 grundvattenförekomster bedöms vara i risk för att kemisk status inte uppnås till 2027. 1 förekomst har otillräcklig kvantitativ status men 17 är i risk inför 2027. Södra Kristianstadsslätten har otillfredsställande status med avseende på PFAS och bekämpningsmedel. På norra Kristianstadsslätten finns potentiella PFAS11-källor. Här finns mycket vatten men i vissa områden råder det stor konkurrens om vattnet. På grund av lite övervakningsdata har bedömningarna låg tillförlitlighet. Idag mäts grundvattennivåerna på 6 ställen i Skåne. Mätdata från nivågivarna finns tillgänglig i SGUs kartvisare, under grundvattennivåer, tidsserier. Det finns ett underskott av kontrollerande miljöövervakning, även på Kristianstadsslätten. Men idag saknas finansiering för att fixa till detta. Mer övervakning behövs och Länsstyrelsen är tacksam för all hjälp de kan få.

Fråga: Varifrån behövs det mer resurser för att göra mätningar? Svar: Från statens sida men Länsstyrelsen är tacksam för all lokal hjälp de kan få.

Kommentar: Det kan vara problem med sekretess i närhet till kommunala vattentäkter.

Fråga: All kontroll som görs till följd av kontrollprogram i tillstånd för vattenuttag, samlas den data in? Svar: Nej, Länsstyrelsen gör inte det. Men förhoppningen är att SGU kan samla data på ett bra sätt eftersom Länsstyrelsen inte kan lagra data. Men denna data behöver komma in.

Kommentar: Bra om kontrollprogrammen kunde matas in smidigt. Det vore lättare för Länsstyrelsen att kontrollera kontrollprogrammen också. Men SGU jobbar på en lösning.

Kommentar: Det är viktigt att rapportera till vattentäktsarkivet!

Magnus Lindgren, Kristianstads kommun – Smart realtidsövervakat VA-system med fokus på grundvattennivåmätningar

Magnus inledde med lite historik över Kristianstad och pratade sedan om tillskottsvatten. Inläckage till avloppsledningar är ett problem, cirka 40 % till centrala reningsverket i Kristianstad är tillskottsvatten, alltså regn- och dränvatten som inte ska till avloppsverk. Grundvatten som läcker in till avloppsledningar är också ett stort problem. Det är mycket grundvatten som renas på reningsverk, helt i onödan. Magnus jobbar med att minska detta genom att genomföra rök-tester och filmningar för att identifiera problemen. Projektet med ett smart realtidsövervakat VA-system kommer att användas för att bygga bort de identifierade problemen. Magnus visade bilder på den mätutrustning som används i projektet. Idag finns cirka 11-12 grundvattennivåmätare installerade.

Emma Anderberg, Kristianstads kommun – Samrådsmöte om vattenförvaltning

Emma berättade om Vattenmyndigheternas remiss och att vi som vattenråd förväntas svara på detta Samråd. Både norra och södra Kristianstadsslätten har risk att inte uppnå god status 2027, detta gäller både den kemiska och den kvantitativa statusen. Det finns också en delförvaltningsplan med åtgärder mot torka och vattenbrist. Emma presenterade planeringen för Grundvattenrådets samrådssvar: synpunkter skickas till Emma senast den 15 mars. Sedan kommer våra sammanställda synpunkter att skickas ut till Grundvattenrådet så ytterligare möjlighet att komma med synpunkter och att komplettera finns. Sista dag att skicka in vårt svar till Vattenmyndigheterna är den 30 april 2021.

Kommentar: Om vi blickar utanför Skånes gränser så pågår det en rättslig process om PFAS i Ronneby. Dricksvattenproducenten blir stämd i efterhand eftersom dricksvattnet innehöll PFAS. Vad levererar vi idag som är fel om 20 år? Vi får mer och mer kunskaper. Hur ska vi göra för att förvalta grundvattnet på bästa sätt?

Fråga: PFAS har hittats på Kristianstadsslätten, varifrån kommer det? Är det en allmän spridning?

Svar: Brandövningsplatser är en källa till PFAS.

Fråga: Har PFAS spridit sig till hela slätten? Svar: Det finns i Åhus och Everöd, men i Everöd inte i så stora mängder som man misstänkte från början.

Fråga: Hur rörligt är PFAS i marken? Svar: Det är ganska olika, transporteras som en stor plym. PFAS bryts inte ner.

Kommentar: Det finns andra problem i Kristianstad, t.ex. deponin som ger lakvatten. Det finns många intressanta projekt för examensjobb i Kristianstad.

Fråga: Vilka ämnen kan "dyka upp" i framtiden? Svar: Länsstyrelsen försöker hålla koll på vad som kan bli aktuellt. T.ex. så har vissa bekämpningsmedel dykt upp i Danmark som vi inte mäter här. Läkemedelsrester är en potentiell risk. SGU håller också koll, och nanopartiklar kan bli viktigt i framtiden.

Kommentar: Sweden Water Research har ett projekt om mikroplaster. Vad händer med mikroplaster i grundvattnet? Kanske kommer vi att hitta mikroplaster och läkemedelsrester i det ytliga grundvattnet eftersom de troligen kommer från läckande avloppsledningar, och kanske inte i det djupa grundvattnet.

Fråga: Syns det stora förändringar i data som kommer att eskalera i framtiden? Svar: Det finns många uttag som görs utan tillstånd och ett problem är att det saknas övervakning. I kommunala data ser vi inte någon trend på sjunkande grundvattennivåer men vi saknar långa mätserier för majoriteten av slätten. Det är inte på nivåerna vi ser några trender men problemen som kommer med att fylla på grundvattenmagasinet, exempelvis saltvatteninträngning och föroreningar som sugts neråt. Kvaliteten påverkas.

Kommentar: Det är inte motiverat att använda vattnet om det förstör samhället.

Kommentar: Kvantitet och kvalitet är hårt knutna till varandra.